

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten yhteinen alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä

1. Alueellisen linjauksen tarkoitus

Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislakiin (301/2004) ja valtioneuvoston päätökseen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevista valtakunnallisista linjauksista (11.10.2012). Alueellinen linjaus ei sisällä jo valtakunnallisessa linjauksessa käsiteltyjä seikkoja. Tästä syystä tätä alueellista linjausta on luettava rinnakkain valtakunnallisen linjauksen kanssa.

Alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksessa arvioidaan työvoiman saatavuutta eri ammattialoilla. Työntekijän oleskelulupaan liittyvä harkinta on tapauskohtaista kokonaisuutena, joka sisältää ennakkovalvonnan ja työvoiman saatavuuden arvioinnin. Ennakkovalvontaa suoritetaan selvittämällä mm. työsuhteen ehtoja sekä työnantajan suoriutumista työnantajavelvoitteista.

2. Alueen työmarkkinatilanne ja työvoiman saatavuus

Kainuussa korona on kurittanut erityisesti kansainvälistä matkailua, mutta myös pieniä palvelu- ja kaupan alan yrityksiä, kuten tapahtumayrityksiä, kivijalkakauppoja, erikoisliikkeitä ja henkilöstöruokaloita. Koronasta aiheutuneet matkailun tulonmenetykset heijastuvat laajasti muihin oheispalveluja tarjoaviin yrityksiin. Myös vientiyritysten määrän väheneminen ja viennin arvon lasku ovat koronasta johtuvia negatiivisia seurauksia. Sen sijaan teollisuudessa, kuten kaivannaisalalla sekä ICT- ja metallialalla on tapahtunut kasvua. Näkymät ovat positiiviset myös puuteollisuudessa ja puurakentamisessa.

Kainuulle tärkeitä investointeja on toteutunut ja uusia on suunnitteilla. Vuosina 2020–2025 Kainuuseen on odotettavissa tai osittain jo toteutunut yli 2,4 miljardin investoinnit, joka tarkoittaa myös merkittäviä lisätyövoiman tarpeita: arviolta yli 2 500 henkilöä suoraan ja välillisesti ja rakennusaikana jopa yli 3 000 henkilöä. Suuria jo tapahtuneita investointeja ovat esim. CSC datakeskuksen suurteholaskennan tietokone Kajaanissa ja Terrafame Oy:n akkukemikaalitehdas Sotkamossa. Muita investointeja on tehty tai suunnitteilla mm. matkailuun, elokuvateollisuuteen ja tuulivoimaan.

Kaivosyrityksissä sekä liikevaihto että henkilöstömäärä ovat koronavuoden aikana kasvaneet. Alan lähitulevaisuuden näkymät ovat hyvin optimistiset ja kaivosyritysten kehitys jatkuu erittäin vahvana. Metalliteollisuuden kehityssuunta on ollut Kainuussa hyvä, vaikka suhdanteet vaihtelevat tilauskantojen mukaan alalle tyypillisesti. Lähitulevaisuuden kehitys vaihtelee paljon eri yritysissä toimialan sisällä.

ICT-alalla on havaittavissa selvää piristymistä ja alueelle on syntynyt myös uusia yrityksiä.

27.4.2021

Marraskuusta lähtien uusia avoimia työpaikkoja on ilmoitettu Kainuun TE-toimistoon selkeästi edellisvuotta enemmän. Monilla aloilla on edelleen puutetta osajista poikkeusajasta huolimatta, ja joissakin ammattiryhmissä TE-toimistoon avoimeksi ilmoitettuja työpaikkoja on enemmän kuin alalla on työttömiä työnhakijoita. Ammattibarometrin mukaan suurin työvoimapula on sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lisäksi paljon pulaa on siivoojista, kodinhoitajista, teollisuuden työnjohtajista, taloushallinnon toimistotyöntekijöistä, erityisopettajista sekä rakennus- ja metallialan työntekijöistä.

Pohjois-Pohjanmaallakin koronaepidemia on vaikuttanut eri toimialoihin eri tavoin. Eniten tilanteesta ovat kärsineet palvelualan yritykset ja joukossa on paljon pieniä toimijoita. Rajoitustoimet ja vähentynyt kysyntä ovat iskeneet pieniin kauneudenhoitoa ja terveyspalveluja tarjoaviin yrityksiin. Matkailu- ja kulttuurialojen yritykset ovat kärsineet huomattavat tappiot. Alkutuotannossa, teollisuudessa ja rakentamisessa negatiiviset vaikutukset ovat suhteellisesti vähäisemmät.

Työvoimakysyntä on jatkunut Pohjois-Pohjanmaalla hyvällä tasolla ja myös uusien työpaikkojen määrä on ollut vuoden takaista korkeampi. Useilla seuduilla rekrytoinnit eivät ole helpottuneet, vaikka työvoimaa on vapautunut työmarkkinoille. Varsinkin Oulun ja Ylivieskan seuduilla pula osaavasta työvoimasta on aiempaa pahempi. Kevään 2021 barometrin mukaan työvoimapulaa koettiin Pohjois-Pohjanmaalla 57 ammattiryhmässä.

Rekrytointihaasteita ja työvoimapulaa on useilla aloilla, eri ammattiryhmissä ja eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata. Työvoimapulaa koetaan varsinkin ICT:n, konepajateollisuuden, rakentamisen, kuljetuksen, konekorjauksen, myynnin, kiinteistöhoidon ja siivouksen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen aloilla.

Työvoimapulan ohella myös ylitarjonnan ryhmät ovat kasvaneet selvästi viime vuodesta ja ylitarjonta keskittyy lähes yksimaan Oulun seudulle. Ylitarjonta on lisääntynyt niissä ammattiryhmissä, joihin heikentynyt suhdanne ja rajoitteista johtuvat henkilöstövähennykset ja lomautukset ovat eniten kohdistuneet (esim. ravintola-alan eri ammattinimikkeet, hotellityöntekijät, suurkeittiöhenkilöstö, matkaoppaat, kirjastonhoitajat). Opettajia kuin myös graafisia suunnittelijoita, yleissihteerejä ja myyjiä on edelleen huomattavasti vailla työtä eikä avoimia paikkoja ole määrällisesti samassa suhteessa tarjolla.

Pohjois-Suomeen on suunnitteilla lähivuosina useita suuren kokoluokan teollisuusinvestointeja. Työvoimatarve ei koske ainoastaan teknologia-aloja ja asiantuntija-ammattitehtäviä. Korkeasti koulutettujen erityisosaajien lisäksi tarvitaan runsaasti perustyöntekijöitä eri ammattitehtäviin.

Metalliteollisuudessa yritysten liikevaihto kääntyi heikompaan alkuvuodesta 2020. Näkymät metalli- ja konepajayrityksissä ovat moninaiset - uusissa tilauksissa on suurta yrityskohtaista vaihtelua.

Puukaupassa on ollut nähtävissä piristymistä pienen suvantovaiheen jälkeen. Pohjois-Pohjanmaalle ja lähimaakuntiin suunnitellaan lukuisia suuren kokoluokan biotuotetehtaita. Naapurimaakuntien hankkeissa raaka-aineen hankinta ulottuu myös Pohjois-Pohjanmaalle.

Rakentamisen voimakkain kasvuvaihe on taittunut Pohjois-Pohjanmaalla. Rakennusala on kuitenkin edelleen merkittävimpiä työllistäjiä maakunnassa.

27.4.2021

Pohjois-Pohjanmaan ICT-yritysten liikevaihto on kasvanut hyvää tahtia viime vuodet. ICT-aloilla erilaiset sisältö- ja sovelluspalvelut sekä tietoturva ovat edelleen vahvoja kasvusektoreita. Moni yritys on kokenut viime vuosina huomattavia rekrytointivaikeuksia.

<https://tem.fi/alueelliset-kehitysnakymat>

<https://www.ammattibarometri.fi/>

Suomessa toimivan työnantajan on ensisijaisesti rekrytoitava työntekijä työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Työnantajan on julkaistava ilmoitus avoimesta työpaikasta TE-toimiston www.te-palvelut.fi –sivuille vähintään kahdeksi (2) viikoksi, jotta voidaan selvittää, onko tehtävään saatavissa työvoimaa työmarkkinoilta. TE-toimisto ottaa harkinnassaan huomioon koko EU-/ETA-alueen hakijat. Tähän linjaukseen on koottu ne ammattialat, joita voidaan alueella puoltaa ilman edellä mainittua työvoiman saatavuusselvitystä.

3. Alueellinen linjaus / ammattialat, joita voidaan puoltaa ilman työvoiman saatavuusselvitystä

Ammattiala sekä siihen liittyvä ammattiluokka ja ammattinimikkeet ISCO-luokituksen mukaisilla numeroilla.

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueilla

Ammattiala	Ammattiluokka	Ammattinimike ja poikkeukset
Terveystieteiden erityisasiantuntijat	Lääkärit	2211 Yleislääkärit 2212 Yliilääkärit ja erikoislääkärit
Terveystieteiden erityisasiantuntijat	Hoitotyön erityisasiantuntijat	2221 Ylihoitajat ja osastonhoitajat
Terveystieteiden erityisasiantuntijat	Eläinlääkärit	2250 Eläinlääkärit
Terveystieteiden erityisasiantuntijat	Muut terveystieteiden erityisasiantuntijat	2261 Hammaslääkärit 2262 Proviisorit

27.4.2021

Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	Systeemityön erityisasiantuntijat	2511 Sovellusarkkitehdit 2512 Sovellussuunnittelijat 2513 Web - ja multimediatekijät 2514 Sovellusohjelmoijat 2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät
Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	Tietokantojen,-verkkojen ja järjestelmäohjelmistojen erityisasiantuntijat	2521 Tietokantasuunnittelijat ja -vastaavat 2522 Tietojärjestelmien ylläpitäjät 2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat 2529 Muut tietokanta- ja tietoverkkojen erityisasiantuntijat
Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	Yhteiskunta- ja sosiaalialan sekä uskonnollisen elämän erityisasiantuntijat	2634 Psykologit
Terveystieteiden ja terveydenhuollon asiantuntijat	Sairaanhoitajat, kätilöt ym.	3221 Sairaanhoitajat ym.
Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	5321 Lähihoitajat 5322 Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)
Metsä- ja kalatalouden työntekijät	Metsurit ja metsätyöntekijät	6210 Metsurit ja metsätyöntekijät
Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	Valimotyöntekijät, hitsaajat, levysepät ym.	7212 Hitsaajat ja kaasuleikkaajat 7213 Ohutlevysepät
Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	Sepät, työkaluntekijät ja koneenasettajat	7223 Koneenasettajat ja koneistajat
Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	Koti-, hotelli- ja toimistosiivoajat ym.	9112 Toimisto- ja laitossiivoajat ym. (edellytyksenä kokoaikatyö tai ansiotaso vähintään työttömyysturvalain työssäoloehdon mukainen päivärahoitus)

27.4.2021

Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella

Ammattiala	Ammattiluokka	Ammattinimike ja poikkeukset
Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	Yhteiskunta- ja sosiaalialan sekä uskonnollisen elämän erityisasiantuntijat	2634 Psykologit
Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	Eläintenkasvattajat	6121 Liha- ja lypsykarjan sekä muiden kotieläinten kasvattajat 6129 Muut eläinten kasvattajat ja hoitajat
Rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)	Rakennustyöntekijät ym.	7113 Kivenhakkaajat ja -leikkaajat ym. 7114 Betonityöntekijät ja raudoittajat
Prosessityöntekijät	Kaivos- ja louhintatyön koneenkäyttäjät	8111 Kaivos- ja louhostyöntekijät
Kuljetustyöntekijät	Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat	8332 Kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajat
Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	9212 Karjankasvatuksen avustavat työntekijät 9211 Maanviljelyn avustavat työntekijät 9214 Avustavat puutarhatyöntekijät

4. Tarvittavat linkit hakemusprosessia ja muuta lisäohjeistusta varten

Maahanmuuttoviraston verkkosivut:

www.migri.fi

TE-toimiston työlupapalvelut, valtakunnallinen verkkosivu:

https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/tyolupapalvelut/index.html

Ammattialojen ISCO-luokitus

<https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/ammatti/>

5. Alueellisen linjauksen voimassaoloaika: 31.12.2021 asti.

Lisätietoja: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ryhmäpäällikkö Hanna Määttä

hanna.maatta@ely-keskus.fi

Johtaja
Petri Keränen
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Johtaja
Jaana Korhonen
Kainuun ELY-keskus

27.4.2021

Jakelu
Tiedoksi

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistot
Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maahanmuuttoasiain toimikunta